

CHARTA POSLANIA SALEZIÁNSKEJ RODINY

PREDHOVOR ÚSTREDNÝM PREDSTAVENÝM SKUPÍN SALEZIÁNSKEJ

RODINY Najdrahšie sestry a bratia.

V uplynulých dňoch sme slávili 125. výročie misionárskych výprav v don Boscovej Kongregácii a Rodine. Spolu s poďakovaním Pánu Bohu za všetku pomoc, ktorú nám poskytol, chcem vyjadriť ešte raz svoju úprimnú vďačnosť misionárom, ktorí odchádzajú do rozličných oblastí saleziánskej apoštolskej činnosti, ako aj mnohým blízkym i vzdialeným priateľom, ktorí pripravili stretnutie v Turíne. Svojím slovom nás povzbudil aj Svätý Otec, pápež, ktorý v liste, adresovanom pri tejto príležitosti hlavnému predstavenému, pripomenul významnú skúsenosť "saleziánskych misií" na celom svete.

Byť misionármi, to má vždy dva okruhy pôsobnosti: **tu** a **tam**. V Turíne sme sa zamerali na to, aby sme brali do úvahy potrebu žiť "**tam**", čiže v misijných krajinách. Chodiť na misie je živá súčasť charizmy don Bosca a saleziánskeho života. Neboli by sme verní daru Ducha Svätého, keby upadala naša misionárska obetavosť.

Tento text: "**Charta poslania Saleziánskej rodiny**" nás oslovuje "**tu**" a prenáša nás do každodenného života, založeného na spoločenstve, apoštolskom úsilí, príbuznosti projektov, na spoločnej zodpovednosti v šírení Božieho kráľovstva a na saleziánskej spiritualite. Je to odlišný, ale nie podradný spôsob v realizovaní sna don Bosca vychovávateľa a evanjelizátora, najmä mladých.

Dnes, keď vám, **ústredným predstaveným skupín Saleziánskej rodiny**, zverujem Chartu poslania, znovu prežívam vzácne stretnutie generálnych rád, ktoré sa konalo tohto roku v júni na Pisane. Rád si pripomínam početnú prítomnosť i aktívnu účasť všetkých skupín, túžbu čoraz bratskejšie a hlbšie sa navzájom poznať, vôľu kráčať v spoločenstve ducha a v zblížovaní snáh. Buďte preto všetci, každý v okruhu vlastnej skupiny, šíriteľmi ovocia rímskeho stretnutia, najmä jeho najdôležitejšieho plodu, ktorý dnes predstavuje Charta poslania.

Vznikla zo spolupráce mnohých. Nechce byť ani učeným ani novotárskym textom. Obširne predstavuje zameranie a citlivosť skupín Saleziánskej rodiny k apoštolskému poslaniu. Môžeme ho oprávnene nazvať **inšpirujúcim textom**. Dôrazne žiada od každého člena skupín Rodiny **určitú angažovanosť**, ktorá sa charakterizuje ako saleziánske úsilie: výberom adresátov, ponukou výchovy a evanjelizácie ktorú poskytuje, vôľou upevňovať veľké intuície preventívneho systému, zapájaním laikov a uplatňovaním saleziánskej charizmy v spojitosti s priestorovým a kultúrnym kontextom.

Miestni, národní, medzinárodní a svetoví predstavení sú prví povolani k úlohe šírenia kritérií a smerníc, ktoré obsahuje tento text. Niektoré **slová**, ako poslanie, spoločenstvo, apoštolát, saleziánskosť, mladí, výzvy, výchova, rozvíjanie, evanjelizovanie, preventívny systém, duch a spiritualita, sa často opakujú. Doktoré **kritéria** sa zdajú byť prevzaté, ale stále sa objasňujú a prenášajú na úroveň realizácie: autonómia a spoluzodpovednosť, spoločenstvo a originalita.

Každá spomenutá skutočnosť by potrebovala **primeraný komentár**. Ale v tejto chvíli, keď chartu uvádzam, nie je to moja funkcia. Bude to, naopak, hlavnou úlohou vás predstavených na rozličných úrovniach života jednotlivých skupín.

Pripravujeme sa na sviatok Nepoškvrnenej, vždy veľmi milý don Boscovi. Panna Mária Nepoškvrnená poznačila mnohé etapy života a šírenia saleziánskej charizmy. Modlime sa k nej na tento úmysel. Nech je nám všetkým Matkou a Pomocnicou.

Želám vám úspešnú prácu.

Don Giovanni E. Vecchi hlavný predstavený Rím, 25.novembra 2000.

ÚVOD

Saleziánska Rodina si uvedomuje, že ju chcel a poslal Pán na záchranu mládeže a pospolitého ľudu. Skupiny, ktoré sa odvolávajú na don Bosca, venujú sa počúvaniu Božieho slova a službe bratov i sestier v núdzi, aby odpovedali na požiadavky rozličných prostredí a čias ktoré sa neustále menia. Poslanie, ktoré Rodina realizuje, je konkrétnou odpoveďou Pánovmu Duchu i na jeho dary, na silu, ktorá pôsobí prostredníctvom sviatosti birmovania, i odpoveďou Cirkvi, ktorá posiela. Skupiny Saleziánskej rodiny, zhromaždené 1.až 5.júna 2000 na schôdze spoločenstva okolo hlavného predstaveného, don Boscovho nástupcu, chceli zozbierať základné inšpirácie spoločného poslania. Text "CHARTA POSLANIA SALEZIÁNSKEJ RODINY" treba čítať vo svetle postupného vzájomného zblížovania sa všetkých medzi sebou i originality každej skupiny, pre účinnejšiu apoštolskú prítomnosť v dnešnej situácii. Preto sa zveruje generálnym radám jednotlivých skupín na primerané uplatnenie v rozličných životných kontextoch.

1. HLAVA

SALEZIÁNSKA RODINA V POSLANÍ CIRKVI

1. Cirkev pre novú evanjelizáciu

Cirkev bola misionárska už od svojho založenia. Obohacovaná darmi Ducha Svätého, ktorý v nej prebýva, žije vo svete, aby dávala život a dávala ho v hojnosti.

Cirkev prežíva osobitné misionárske obdobie, nazvané "nová evanjelizácia". Je to mobilizovanie všetkých cirkevných síl, aby sa umožnilo realizovanie Pánových slov: "Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." (Mt 28,19-20) Veriaci, ktorí si uvedomujú, že sú živou časťou Cirkvi, dávajú sa do služieb jej poslania a poskytujú originálny príspevok podľa prijatých darov. Do tohto rozsiahleho hnutia sa začleňuje Saleziánska rodina.

2. Pôsobenie Ducha Svätého

Pánov Duch dal don Boscovi prenikavý pohľad na svet mládeže, na požiadavky, očakávania a nevyhnutné potreby "ohrozených a chudobných mladíkov". V turínskej cirkvi a spoločnosti vzbudil široké hnutie osôb, ktoré rozličným spôsobom pracujú na záchrane mládeže a rýchlo sa rozšírilo aj do iných miest. Ten istý Duch Svätý zhromažďuje dnes okolo don Boscovho apoštolského projektu kňazov i laikov, rehoľníkov i zasvätených, dospelých i mladých, mužov i ženy rozličnej sociálnej príslušnosti: ktorí cítia zodpovednosť za realizáciu jedného sna, ktorý mal svoj začiatok na vršku v Becchi. Tento sen sa stal živou skúsenosťou v Oratóriu Valdocco, a rozšíril sa vo svete silou originálnej spirituality, inšpirovanej svätým Františkom Saleským.

3. Skupiny Saleziánskej rodiny zapojené do cirkevného poslania

Z apoštolskej spirituality, typickej pre don Bosca, každá skupina Saleziánskej rodiny originálnym spôsobom prijíma a definuje vlastné úsilie v Cirkvi. V súčasnosti žijú v Saleziánskej rodine skupiny kňazov, spojených v rehoľných komunitách alebo pôsobiacich v diecézach. Potom sú v nej skupiny laikov, mužov a žien, ktoré patria k laickým združeniam, alebo k inštitútom sekulárneho zasvätenia, úradne uznaných Cirkvou a hlavným predstaveným. A nakoniec sú v nej početné inštitúty ženského rehoľného života, ktoré vznikli ako odpoveď na nové naliehavé potreby cirkevného poslania, na rozličných miestach a za rozličných okolností. Jednotlivé osoby a rozličné skupiny, ktoré ochotne počúvajú a hľadajú Boha, dostávajú potrebné svetlo a silu na prežívanie vlastného povolania vo svete a v Cirkvi. Duch Svätý šíri vo svete svoje dary originálnou a rozrôznenou formou. Všetky charizmy sú primerané ľudským a dejinným situáciám, z hľadiska rozvoja Božieho kráľovstva.

4. Rozmery apoštolského úsilia don Boscovej rodiny.

Saleziánska rodina znovu potvrdzuje v kontexte súčasného sveta vernosť prorockému bohatstvu don Bosca, ako odpoveď vernosti k Božiemu plánu. Okruhy, v ktorých pôsobi, sú tri:

- ľudský rozvoj,
- výchova,
- evanjelizácia.

Členovia Saleziánskej rodiny tým, že sa prednostne venujú chudobným mladíkom a jednoduchým ľuďom z najnižších vrstiev, prispievajú predovšetkým k utváraniu vhodných podmienok pre dôstojný vzrast osôb. Tak sa rodia mnohé aktivity, začlenené do situácií, poznačených chudobou. Pre iniciatívy **rozvoja** je zvlášť nutná prítomnosť laikov. Účinnou a nevyhnutnou silou pre proces rastu je **výchova** mladých i dospelých. V Saleziánskej rodine sa realizuje veľa programov formálnej výchovy. Rovnako početné sú aj realizácie výchovy neformálnej. Na poli výchovy má podstatný význam spolupráca medzi rozličnými skupinami Rodiny. Priamej **evanjelizácii** sa venujú mnohé skupiny, buď tak, že sú začlenené do miestnych cirkví, a tak účastné na projektoch diecéz, alebo tak, že v snahe odpovedať na požiadavky určitých kategórií osôb a problémy každodenného života, uvádzajú do života konkrétne a osobitné programy. Prítomnosť skupín s jasnou kresťanskou totožnosťou pôsobí evanjelizačne aj v kontextoch, v ktorých priama evanjelizácia nie je ľahká alebo nie je povolená.

5. Poslanie zvlášť vhodné pre laikov.

Rozsah apoštolského úsilia, ktorý don Bosco naznačil svojim spolupracujúcim, nesie so sebou požiadavku rozmnožiť ochotné ľudské zdroje a sily. Don Bosco vyhľadával pomoc a podporu nielen u kňazov a rehoľníkov, ale aj u mužov a žien laického stavu. Je veľa vychovávateľov a vychovávateľiek, sociálnych pracovníkov, katechétov a katechétiiek, dospelých podnikateľov a politikov, ktorí sympatizujú so saleziánskymi iniciatívami, i mladíkov s animačnými talentami, ktorí v don Boscových dielach nachádzajú konkrétnu možnosť prejavu svojej odbornosti, charizmy a prorockého ducha. V saleziánskych aktivitách pozorujeme za určitých okolností opravdivú mobilizáciu laického stavu, aj bez kvalifikácie praktizujúceho veriaceho, a to skôr z potreby priložiť ruky k dielu, ako z dajakého ideálneho a teologického dôvodu. Tak začína to veľké hnutie osôb, ktoré sa organizujú, koordinujú a podieľajú na projekte záchrany mládeže a pospolitého ľudu. Hnutie je mohutnejšie ako Saleziánska rodina, ale tá má zasa zodpovednosť za všetkých priateľov don Bosca.

6. Preventívny systém.

Don Bosco prežíval dar zakladateľa duchovnej rodiny tak, že založil niekoľko skupín ako konkrétny prejav svojej túžby po spásu všetkých. Ako dedičstvo nám všetkým zanechal poklad preventívneho systému. Ten v skúsenosti Saleziánskej rodiny predstavuje: . modalitu úsilia o ľudský rozvoj, . obsahovú voľbu výchovného a apoštolského pôsobenia, a . apoštolskú spiritualitu činnosti, ktorá sa inšpiruje Františkom Saleským.

2. HLAVA

POSLANIE SALEZIÁNSKEJ RODINY V NOVOM NÁBOŽENSKO-KULTÚRNOM KONTEXTE

7. Apoštolské úsilie oslovuje Saleziánsku rodinu.

Cirkev Druhého vatikánskeho koncilu, prostredníctvom učiteľského úradu pápeža, Biskupských synod a Veľkého jubilea Vykúpenia, povzbudila komunity veriacich, aby s novým nadšením obnovili ohlasovanie spásy celému svetu. Saleziánska rodina na ceste obnovy a spoločenstva všetkých zložiek, ktoré ju tvoria, ponúka svojim členom niektoré základné možnosti účinným spôsobom prežívať misionárske a apoštolské úsilie. Znovu vychádza z niektorých typických **intuícií** don Boscovej skúsenosti.

8. Počestný občan a dobrý kresťan.

Tento výraz, ktorý don Bosco často používal na slovné vyjadrenie významu svojho diela v Cirkvi a v spoločnosti, prekročil hranice jeho doby a skúsenosti vo Valdoccu. "Počestný občan a dobrý kresťan" má **tradičný i nový obsah**. Týka sa túžby spolupracovať na novom usporiadaní spoločnosti, ktorá sa v tých rokoch rodila, a vnášať do procesu jej premeny trvalé hodnoty mravného života a konania. **Uznáva** akoby formou empatie hodnotu nového poriadku, ktorý spoločnosť vyjadruje. Uznáva bohatstvo novej kultúry, ktorá sa rodí, i snahu dať ľudstvu čo najväčší a najistejší blahobyť. Uznáva silu, obsiahnutú v náboženskosti, ktorá sa obnovuje vo svetle problémov a očakávaní ľudí, zvlášť tých najnúdznejších. Preto **predstavuje** syntetické objasnenie výchovného programu nášho Otca. Syntézu netreba hľadať len v krátkom výraze, ale aj - a predovšetkým - v schopnosti nerozdeľovať to, čo je v každodennom živote spojené. Všetci sme v tom istom čase aj občanmi aj veriacimi. Don Boscovou intuíciou bolo naznačiť vzájomný vzťah dvoch pojmov. Počestnosť občana vedie k vernosti evanjeliovým hodnotám. Život v štýle dobrého kresťana je základom sociálnej počestnosti občana.

9. Saleziánsky humanizmus.

Priamym obsahom, ktorý cítiť v don Boscovom slove, je ochotné prijímanie všetkého toho, čo je naprosto ľudské. Smerovať k počestnému občanovi a dobrému kresťanovi, znamená **predovšetkým** uznávať dôstojnosť ľudskej osoby. Druhý vatikánsky koncil v pastorálnej konštitúcii o Cirkvi v súčasnom svete hovorí jasne: "Veriaci i neveriaci temer jednomyseľne uznávajú, že všetko na zemi má byť usmernené na človeka ako na svoj stredobod a svoje vyvrcholenie" (GS č.12). Vychovávatelia a apoštoli majú úlohu prebúdať a mobilizovať všetky mladistvé schopnosti: schopnosti poznania a rozumu, rôznorodé citové vložky a vôľu posilnenú slobodou.

Okrem toho si saleziánsky humanizmus váži každodenné skutočnosti, od práce po kultúru; od radosti z priateľstva po občiansku angažovanosť; od prírody, v ktorej sme ponorení, po osobnú a spoločenskú výchovu; od odbornej kompetencie po morálnu počestnosť vlastných gest a rozhodnutí; všetky skutočnosti, ktoré tvoria život, ako hodnoty, ktoré treba chrániť a pomáhať im rásť, vo všeobecnej skúsenosti. Úsilie o ľudský **rozvoj** v saleziánskej histórii veľmi dbá na malé skutočnosti, ktoré tvoria skúsenosť osôb.

Saleziánsky humanizmus pôsobí **aj** v tom smere, že dáva zmysel prežívaniu každého dňa. **Výchova** prostredníctvom rozumu, náboženstva a láskavosti don Bosca smeruje k naplneniu histórie osôb nádejou a budúcnosťou. Saleziánske apoštolské úsilie všetkých skupín Rodiny definuje výchova, ako obsah vlastného poslania, spôsobu zásahu, aby boli účinné, i duchovnej voľby pre pracovníkov.

Nakoniec, saleziánsky humanizmus má záujem pomáhať každému nájsť si správne miesto v spoločnosti a v Cirkvi. Povolanie každého je najdôležitejším momentom života. Na svete sme nie pre seba, ale pre druhých: zapojení do špecifického poslania slúžiť bratom. Naliehavá výzva nás volá pracovať, vo všetkom a vždy s evanjeliovou láskou. Veriaci, dospelí i mladí, zasvätení i laici, muži i ženy budú tisícovými formami vyjadrovať dar lásky: niektorí almužnou, iní výchovnou činnosťou a iní aj **evanjelizačným** úsilím, až po misionárske sebaobetovanie.

10. Angažovať sa pre ľudskú osobu dnes.

Cieľ poslania Saleziánskej rodiny, v jednoduchosti svojho formulovania "počestný občan a dobrý kresťan", sa stal zložitým a ťažkým v dnešnom sociálnom i náboženskom kontexte. Historické, kultúrne a náboženské motivácie nerobia apoštolský zásah ľahkým.

Encyklika Jána Pavla II. *Redemptoris Missio*, odpovedá na mnohé otázky, ktoré si kladie apoštol. Saleziánska rodina, ktorá žije v rozličných oblastiach sveta, dostáva preto výzvu, aby pozorne čítala a primerane uvažovala o rozličných častiach tohto cirkevného dokumentu.

Don Bosco pripomínal svojim spolupracovníkom, aby pracovali s láskou, praktizovanou "podľa požiadaviek doby". Sú to naozaj požiadavky, ktoré majú konkrétne naplňať ciele poslania. Skúsme naznačiť niektoré možné smery.

11. Významní na teritóriu.

"Počestný občan a dobrý kresťan" sa formujú v prvom rade **významnou prítomnosťou** na teritóriu. Tá predpokladá skutočné včlenenie sa do životných podmienok jednoduchého ľudu a najmä mladých.

Významnými sa stávame jednak spoločne poskytovaným **svedectvom**, jednak prostredníctvom operatívnych ponúk, formulovaných ako odpoveď na otázky, ktoré sa vynárajú, keď sa sleduje určitý rast v ľudskosti. Sú tu menšie i väčšie problémy vo vzťahoch k osobám a inštitúciám; otázky, týkajúce sa ľudských a mravných hodnôt, ktoré sa majú pripomínať a rozvíjať vzhľadom na odlišné a opačné stanoviská v súvislosti s vlastným svedomím; nové riešenia, ktoré treba hľadať vychádzajúc z minulých skúseností a pozerajúc na budúcnosť; ochrana práv ľudí, najmä tých, čo sú slabší a zraniteľnejší; účinná prítomnosť v politickej sfére, kde sa vypracovávajú výchovné stratégie; združovanie síl pre podporu verejnej mienky, na ktorú treba vplývať evanjeliovými a saleziánskymi hodnotami.

Kritérium významnosti má rozličné aplikácie v odlišných zemepisných a kultúrnych kontextoch. Nevyžaduje tie isté veci na rozličných miestach. Ani nenaznačuje ten istý postup odlišným osobám.

12. Postupní v hľadaní integrálneho cieľa.

"Počestný občan a dobrý kresťan" vyjadruje dosiahnutú zrelosť, čiže otvorenosť pre celú **pravdu** a zodpovednú osobnú **slobodu**. Salezián všetkých skupín Rodiny je v tom istom čase pozorný k procesom výchovy a ochotný sprevádzať ako animátor na ceste k cieľu.

Tu treba dbať na **postupnosť** cesty. Stanovy saleziánov don Bosca vyjadrujú túto požiadavku celkom jasne:

"V napodobňovaní Božej trpezlivosti sa stretávame s mladými na určitom stupni vývoja ich slobody. Sprevádzame ich, aby si utvárali pevné presvedčenie a postupne preberali zodpovednosť za citlivý proces rastu svojej ľudskosti vo viere". (S-SDB 38)

Cirkev použila niektoré vymedzenia, ktoré je užitočné znovu uviesť aj v tomto texte.

Catechesi tradendae pripomína: . **integritu** obsahu, ktorý treba prenášať s "celou jeho prísnosťou a s celou jeho platnosťou"; . **vyváženosť** v organizovaní samotných obsahov, ktoré treba predstaviť; . **organickosť** medzi rozličnými časťami a dávanie takého dôrazu, aký si každá časť vyžaduje; . **hierarchizáciu**, ktorá zohľadňuje ústrednosť niektorých obsahov vo vzťahu k ostatným: čiže základných k podmieňujúcim; . **reč** ktorú treba užívať, inšpirovanú skromným úmyslom, aby sa lepšie vystihlo bohatstvo obsahov. Korektné aplikovanie preventívneho systému odpovedá na požiadavky evanjeliovej blahozvesti, aby bola kompletná, jasná a účinná.

13. Dopĺňať sa v konvergencii síl.

"Počestný občan a dobrý kresťan" predstavuje bohatstvo obsahov, ktoré treba neustále objavovať. Skúsenosť vo výchove uznáva, že pre realizovanie cieľov je najmä dnes nevyhnutné **spolupôsobenie** mnohých zásahov. Spoluprítomnosť mnohých príčin tých istých životných problémov, odlišnosť pohľadu na ľudskú osobu v dnešnej kultúre, nesmierne

množstvo posolstiev čo zasahujú ten istý subjekt prostredníctvom komunikácie, ktorá sa stala polycentrickou: vyžadujú rozsiahlejšie a prísnejšie **projektovanie** výchovného procesu.

Povolané sú k tomu mnohé sily. Musia sa koordinovať pre dosiahnutie spoločného cieľa.

Saleziánska rodina s rozličnými skupinami, ktoré ju tvoria, môže zabezpečiť kompetentnejším spôsobom pokrytie rozličných výchovných sektorov, vychádzajúc z totožnosti skupín a zo špecifickosti v realizovaní poslania. V tomto okruhu sa využíva bohatstvo a účinnosť **odlišností** vnútri určitého hlbšieho a podstatnejšieho spoločenstva.

14. Vychovávať evanjelizovaním, evanjelizovať vychovávaním.

To je druhá formulácia apoštolského úsilia Saleziánskej rodiny don Bosca. Bude predmetom uvažovania ďalšej hlavy, ktorá predstaví saleziánsku spiritualitu v apoštolskej činnosti.

Jej pripomenutie slúži na zdôraznenie ďalšieho nového prvku. Jednota saleziánskeho poslania, zložitého vo svojich komponentoch, potrebuje misionárov, ktorí by prežívali vnútornú jednotu. Aby totiž vedeli otvoriť výchovu, zvlášť mládeže, pre evanjelizáciu. Nemožno povedať, že sme vychovávali, ak sa zastavíme v polovici cesty, buď čo do ponuky, vzhľadom na obsah, alebo čo do zodpovednosti, ktorú chceme vzbudiť u adresáta, alebo čo do podstaty procesu výchovy a procesu evanjelizácie, a redukovať ich na dobrá súkromné a individualistické.

Apoštoli nech vedia otvoriť evanjelizáciu pre požiadavky výchovy, a nech pokladajú za dôležité odpovedať na reálne problémy, aby neohlasovali evanjelium odtrhnuté od každodenného života.

3. HLAVA

ROZSAH VÝCHOVNO-PASTORAČNÉHO POSLANIA SALEZIÁNSKEJ RODINY

15. Srdce saleziánskeho poslania: *da mihi animas, coetera tolle*.

Znovu vychádzame zo stredobodu saleziánskej reality, jednak uvažovaním o histórii don Bosca, jednak skúmaním skúsenosti jeho apoštolskej Rodiny. *Da mihi animas* je ako míľnik, poznačený dôsledkami minulosti i perspektívami budúcnosti. Je v ňom celý saleziánsky duch. Je to náš "opravdivý saleziánsky odznak". Na prvé miesto kladie požiadavku poslania. Vyjadruje elán apoštola. Je to apoštolská láska, ochotná stratiť všetko pre záchranu všetkých.

V dokumentoch konštitúcií sa hovorí, v nadväznosti na don Boscove slová "*da mihi animas*", že sme "znameniami a nositeľmi Božej lásky". Mohli by sme priamo povedať: "*Všetko, všetko, až po obetovanie života pre Krista a pre mladých*".¹

16. Prijatie výziev života.

Schopnosť preniknúť do stredu života, ku každodennej skúsenosti adresátov nášho poslania, vyžaduje, aby sme vošli do ich reality, dnes obzvlášť protirečivej a konfliktnnej, a aby sme ich sprevádzali, s nimi žili a im pomáhali.

Za najnaliehavejšie problematiky, ktoré sa rodia zo súčasnej kultúry pre pôsobenie veriacich, patria okrem iného:

. výzva komplikovanosti.

Týka sa všetkých oblastí života, včítane okruhu náboženskej skúsenosti. Na tom istom teritóriu existujú súčasne mnohé náboženstvá. Poslanie sa tak dostáva do vzťahu a konfrontácie s mnohorakými odlišnými životnými hnutiami a inšpiráciami.

Mladíci sú potom vždy častejšie pokúšaní k ľahostajnosti a k ne-nábožnosti, s nebezpečenstvom, že vieru zredukujú na súkromnú záležitosť, bezvýznamnú pre plnenie rozhodnutí.

Z toho vyplýva mravná dezorientácia. Tá vyzýva saleziánsku charizmu, ktorá sa venuje v Cirkvi výchove chlapcov a dievčat k prijímaniu života a k medzosobným vzťahom.

17. . sociálna krehkosť inštitúcie rodiny.

Dnešný sociálny a kultúrny kontext nepodporuje prirodzený rozvoj rodiny. Cirkev pripomína veriacim niektoré základné presvedčenia, že: - rozvoj spoločnosti i samotnej Cirkvi závisí od rodiny; - rodina je laboratórium, prvotné miesto humanizácie a pravej solidárnosti; - rodina je v Božom pláne od samého začiatku veľkým, originálnym a od začiatku požehnaným darom, kolískou života a lásky.

Všetci tí, čo sa inšpirujú don Boscom, cítia výzvu súčasnej situácie, aby priznali rodine výchovnú funkciu, aby ju uznali za prostredie pre prípravu mladých na lásku a prijímanie života, za prvú školu solidárnosti medzi osobami a národmi.

Členovia Saleziánskej rodiny, laici i zasvätení, podujímajú sa na špecifickú úlohu dať dôstojnosť a stálosť rodine, aby sa stávala vždy zreteľnejšie "malou, domácou Cirkvou".

Tu sa spájajú nové problematiky, ktoré sa týkajú dynamizmov, riadiacich plodenie, vývoj ľudského života i manipulovanie s človekom. "S enormným rozvojom biologických a lekárskech vied, zároveň s prekvapujúcou technologickou mocou, sa dnes vo sfére ľudského života dokorán otvorili nové možnosti a zodpovednosti".²

18. . nové chápanie úlohy ženy v Cirkvi a v spoločnosti.

Skúsenosť saleziánskeho života sa zrodila a obohatila významným a účinným príspevkom mnohých žien.

Don Bosco by nebol mohol koncipovať preventívny systém bez formovania, ktorého sa mu dostalo od matky Margity. Matka Mazzarellová vedela žensky tlmočiť skúsenosť don Bosca. Prvé don Boscove dobrovoľníčky okolo don Rinaldiho uviedli do Saleziánskej rodiny zasvätenú ženskú sekulárnosť. Dnes sa ženy, začlenené do Saleziánskej rodiny, v rozličných skupinách ktoré ju tvoria, snažia zdieľať ženského ducha vo vzájomnosti s bratmi.

Osobitné zmeny nášho sveta vyžadujú jasný pohľad na dôstojnosť ženy a jej povolanie. Zopakujme tu jednu vetu Druhého vatikánskeho koncilu pri jeho ukončení³: "*Vo chvíli, keď ľudstvo prežíva takú hlbokú transformáciu, ženy osvietené evanjeliovým duchom môžu veľmi pomôcť ľudstvu, aby neupadalo*".

19. . výzva sociálnej komunikácie.

Technické nástroje a nástroje informatiky zverejňujú bezprostredne všetko to, čo sa kedysi pokladalo za súkromné. Komunikácia a jej obsahy, ponuky modelov a konzumu, prekonávajú všetky fyzické bariéry a prenikajú do celého života.

Z druhej strany, nová situácia kultúry komunikácie poskytuje nevídané možnosti výchovy a evanjelizácie. Dnes je spoločenská komunikácia bežnou cestou pre šírenie kultúry a životných vzorov. Je významnou súčasťou skúsenosti mladých.

Don Bosco predvídal jej účinnosť a zanechal svojej duchovnej rodine ako dedičstvo úlohu využívať spoločenskú komunikáciu ako nástroj osobného i komunitného rastu, a súčasne ako ochranu viery medzi pospolitým ľudom.

20. . nové formy solidárnosti.

Vzájomná závislosť medzi osobami a národmi je určujúcim systémom vzťahov v súčasnom svete. Zasahuje ekonomickú, kultúrnu, politickú i náboženskú sféru. Odpoveď na vzájomnú závislosť môže byť dvojaká a utvára dva opačné postoje: snahu ovládať druhého alebo poskytovať evanjelióvu službu.

Tento druhý postoj dostáva meno solidárnosť. "To nie je prejav dajakého nejasného súcitu alebo povrchného dojímania sa nad zlom, ktorým trpia mnohé blízke alebo vzdialené osoby. Naopak, je to pevné a trvácne rozhodnutie snažiť sa o spoločné dobro: čiže o dobro všetkých a každého, aby všetci boli naozaj zodpovední za všetkých".

Solidárni sme prostredníctvom:

- **saleziánskej asistencie**, keď sa chápe a realizuje podľa mnohorakých postojov, s ňou zlučiteľných. Dnes ju možno nazvať aj "etikou blízkej bytosti"; zaväzuje nachádzať zosobnené zásahy, vzťahy priateľstva a dôvery, aby sa načúvalo najhlbším očakávaniam mladíkov a dievčat, zvlášť malých a chudobných. - **civilného, sociálneho a misionárskeho dobrovoľníctva**, ktoré sa medzi mladými i dospelými veľmi rozšírilo. Pre osobu tvorí určité možné povolanie veľkého významu a angažovanosti. Chápané ako ochota venovať čas, podporovať rozvojové, výchovné a pastoračné iniciatívy, uschopňuje osoby k spoluzodpovednosti. - **sociálnej a politickej angažovanosti**. Téma si zaslúži viacero spresnení. V ustanovujúcich textoch skupín Saleziánskej rodiny sa obyčajne vyhlasuje, že jednotlivé skupiny - ako saleziánske skupiny - nemajú nič spoločného s nijakou organizáciou politickej strany. Zdá sa, že v mnohých oblastiach pozorovať zo strany veriacich určitý skepticizmus a indiferentizmus voči verejným záležitostiam. Treba však pripomenúť dve kritéria, ktoré vyslovila Cirkev: . "Cirkev pokladá za chválitebnú a úctyhodnú činnosť tých,

čo sa v službe ľudí venujú verejným záujmom a berú na seba zodpovednosť za tieto záležitosti".⁴ . "Veriaci laici sa nemôžu zrieknuť účasti na "politike", čiže na mnohorakej a rozličnej činnosti ekonomickej sociálnej, zákonodarnej, administratívnej a kultúrnej, zameranej na organické a inštitucionálne podporovanie spoločného dobra".⁵ - **novej evanjelizácie**. Cesta, ktorú vykonala Cirkev v príprave na tretie tisícročie, naznačila snahu o vernosť Božiemu slovu a povolaniu jednotlivých osôb i hnutí. Saleziánska rodina, pozorná na hlas Ducha Svätého, pocítila volanie k hlbšej pastoračnej a duchovnej práci: . za personalizáciu viery adresátov i pracovníkov, prostredníctvom systematického katechizovania, . za výslovné ohlasovanie jednak evanjeliového posolstva v každodennom živote, ako aj operatívnych požiadaviek, ktoré sa rodia z tajomstva vtelenia, . za spoločenstvo bratstva a apoštolátu, ktoré by koordinovalo mnohé zdroje saleziánskej charizmy, . za sprevádzanie mladíkov, ktorí sa snažia dať zmysel vlastnému životu, až po prijatie daru Boha, ktorý volá povolaním zvláštneho zasvätenia sa jeho Kráľovstvu.

4. HLAVA

APOŠTOLSKÁ SPIRITUALITA

21. Horizonty spirituality

Z charizmy vyžaruje spiritualita. Ona poskytuje nový pohľad na skutočnosť, so schopnosťou tlmočiť ju nielen v tom, čo je viditeľné, ale aj v tom, čo je za udalosťami. Veriaceho naplňa silou, ktorá sa mení na nezadržateľné nadšenie darovať sa druhým, v činnej láske. Vnuká aspekty Božieho tajomstva, ktoré sa stávajú kritériami pre úpravu vzťahov k Bohu, k tvorstvu, k dejinám, i k bratom a sestrám. Zjednocuje celú existenciu a dáva jej jednu dušu, jeden stredobod a jednu motiváciu.

22. Evanjelizovať výchovou a vychovávať evanjelizovaním.

Toto je typická formula, ktorá vyjadruje jednotu spirituality, prežívanej v Saleziánskej rodine. Je to iný spôsob na vyjadrenie preventívneho systému nielen v jeho pedagogickom a metodologickom rozmere, ale aj v rozmere spirituality. Pomáha pochopiť spiritualitu ako dar, nakoľko naznačuje jednotu života a činnosti v apoštoláte, ako ovocie, ktoré sa rodí z Ducha Svätého a k Duchu Svätému aj vedie. Vyžaduje, aby sme sa stali svedkami výchovnej sily, ktorá tkvie v evanjeliu. Zároveň - ako duchovní synovia a dcéry don Bosca - sme povolani ukázať evanjelizačné bohatstvo výchovy. Preto sa vyhlasujeme za "znamenia a nositeľov Božej lásky" voči mladým, najmä najchudobnejším, i voči ľudovým vrstvám.

Je to dnes výzva pre všetky skupiny Rodiny, lebo je silná tendencia zjednodušovať apoštolské poslanie a redukovat' ho dakedy len na perspektívu rozvoja, inokedy zasa len na výslovnú evanjelizáciu.

Výchova, naopak, vyžaduje dať výraz tomu, čo sa ešte nepodarilo vyjadriť na úrovni ľudskej a na úrovni duchovnej. Originálne je uvažovanie o sviatostiach pokánia a Eucharistie ako o znakoch milosti a ako o nástrojoch výchovy.

23. Kristus Dobrý Pastier.

Obraz Dobrého Pastiera sa aplikuje na všetkých veriacich, ktorí sa venujú animovaniu iných, zvlášť malých a chudobných.

A naznačuje dve cenné perspektívy apoštolskej spirituality.

Po *prvé*: do každého druhu práce a úsilia musíme my, veriaci, "**vstupovať** v Ježišovom mene". To totiž vyžaduje klásť do stredu záujmu, starostí a námah osobu, ako najvyššiu hodnotu, ktorej sa treba bezhranične venovať. Apoštol miluje totálne a bez predsudkov, tak ako sa choval Dobrý Pastier aj voči stratenej ovečke.

Po *druhé*: vystihnúť a žiť Pána Ježiša, ako **jediného**, ktorý dáva význam a plnosť každodennému životu. On je miestom života, chráneného od neistoty a prázdna. On je zárukou slobody, lebo necháva voľný priechod pre vchod i východ, ako sa vyjadruje Ján. On je vzor solidarnosti a poskytuje zelené a bezpečné pašienky.

V našej saleziánskej skúsenosti obraz Dobrého Pastiera usmerňuje obsah, metodológiu i projekty duchovného života. Novým spôsobom opätovne predstavuje preventívny systém prostredníctvom: . vzájomného a osobného **poznania**, . **sprevádzania**, ktoré je povzbudivé a optimistické v ťažkostiach, spojených s pastoračným dielom, a prispôsobuje sa situáciám a okolnostiam každého, . **zodpovednosti** jedných za druhých, tým, že pozýva všetkých zaujať voči vzdialeným a cudzím postoje sympatie a konkrétnej pomoci.

24. Dynamická pastoračná láska.

Dynamická pastoračná láska predstavuje srdce don Boscovho ducha, podstatu saleziánskeho života, silu apoštolského úsilia členov Saleziánskej rodiny.

Výraz "**láska**" nenapĺňajú len sily ľudského srdca, sympatia vychovávateľov, radosť z povedomia, že sme užitoční. Naopak, je to účasť na samotnom srdci Krista a na predchádzajúcom milosrdenstve Otca. Túto požiadavku má v sebe už sen z deviateho roku.

"**Pastoračná**" láska je potom účasťou na vnútornom duchu Pána Ježiša, na jeho poslaní spásy, na úsilí Dobrého Pastiera spasit' všetkých. V srdci saleziánskeho apoštola tento rozmer posilňuje jeho lásku k Otcovi, k jeho sláve, a jeho lásku k bratom, zvlášť k najbiednejším, ktorých má zachraňovať.

"**Dynamická**" pastoračná láska vyjadruje požiadavku žiť trochu nad normou, s elánom a so štipkou bláznovstva, ktoré je múdrejšie ako ľudská múdrosť.⁶ Saleziánska láska sleduje novátorský dynamizmus, typický pre mládež: nemôže sa uspokojiť s rutinou, ale hľadá novotu prococtva, skrytú v mladosti.

25. Spiritualita činnosti

Svätý František Saleský je uznávaným učiteľom novej spirituality v Cirkvi: extázy činnosti a života.

V angažovanej kresťanskej skúsenosti sa môžu realizovať tri formy extázy:

. forma **rozumová**, ktorá sa rodí z obdivu k Božiemu plánu a dielu, a predstavuje sa ako svetlo, ktoré osvetľuje cestu viery; . forma **citová**, ktorá nachádza silu obetovať talenty a život Pánovi a jeho kráľovstvu, a prejavuje sa v horlivosti a v nadšení lásky; . forma **činnosti a života**, ktorá má svoj pôvod v konkrétnej každodennej činnosti, a živí sa dobrými skutkami, konanými starostlivo, často a pohotovo.

Pre svätého Františka Saleského je táto posledná forma najvyššia a celá zameraná na vnímanie Božej prítomnosti v živote ľudí a Cirkvi.

Saleziánska rodina podľa vzoru don Bosca, zakladateľa duchovnej rodiny, tlmočila požiadavky spirituality a mystiky s prihliadnutím na úroveň mládeže, jednoduchou a záväznou formuláciou ako: **spiritualitu každodenného života**.

26. Saleziánska láskavosť - vľúdnosť.

Láskavosť **vyžaduje** premáhanie vlastného egoizmu pre vnímanie potrieb druhého. Je to opravdivý exodus. Vyžaduje veľkú lásku, spoľahlivú nádej a dôveru, ktorá sa nedá odradiť ťažkosťami.

Mladých treba zachytiť tam, kde sa nachádzajú, tak po ľudskej, ako i po náboženskej stránke. Zachytiť ich tam, kde sú, a viesť ich tam, kde sú povolani. Vnútorne sily dobra, spravodlivosti a lásky, ktoré sú v nich, snažia sa schopní vychovávatelia prijať a rozvíjať. "Kristova láska nás neustále ženie": opakujú saleziánsky vychovávateľ a saleziánsky duchovný pastier.

Láskavosť je viditeľným ľudským **znamením** Božej lásky. Je nástrojom, ktorý jej umožňuje zrodiť sa a rásť v srdci tých, ktorých sa dotkla láskavosť don Bosca. Je zjavením sa Boha Otca, ktorý miluje, Ježiša, ktorý prijíma na seba všetku ľudskú skúsenosť, i Pánovho Ducha, ktorý sprevádza ako priateľ a zástanca biednych. Láskavosť kráča ruka v ruke s rozumom, aby sa vyhla tomu, že by sa mohla zmeniť v jednoduchú emóciu.

27. Saleziánska modlitba

Obyčajne ju voláme apoštolskou modlitbou. Jej vzormi sú pre nás všetkých svätý František Saleský a don Bosco. Pokiaľ ide o modlitbu, posúdiť **don Bosca** tradičným parametrom je nie ľahké. On vo svojom spôsobe konania bol veľmi odlišný od iných svätcov: neobyčajnú a neustálu prácu spájal s hlbkou, ale jednoduchou a časovo obmedzenou modlitbou. Pre mnohých spolubratov kňazov jeho čias, bolo veľké množstvo a druh don Boscovej práce, ako aj zreteľne málo formálnej modlitby, nevelmi povzbudivé. A predsa ho pápež vždy povzbudzoval, aby v tomto svojom štýle pokračoval.

V histórii don Bosca, svätca a duchovného muža, treba brať do úvahy spoločne **tri charakteristiky**:

- **súlady** medzi perifériou a stredom jeho života. Ako periféria sa tu má rozumieť neúnavná práca, a ako stred mystická sústredenosť. I keď bol vždy zaujatý množstvom vecí, periféria nepôsobila rušivo na stred, a stred nerobil prekážky periférii. Súlad je - podľa nauky Františka Saleského - výrazom dosiahnutej syntézy; - samotné **pomenovanie** najvýznamnejšieho diela jeho apoštolskej skúsenosti a skúsenosti učiteľa duchovného života: oratórium. Sám don Bosco vysvetľoval, že tento výraz chcel jasnou formou naznačiť hlavný cieľ diela oratórií. Vyjadroval aj základ jeho ustanovizne: modlitbu!

- požiadavku, ktorú kládol svojim synom: dobre vykonávať **náboženské úkony dobrého kresťana**. Správne pochopiť don Boscovo slovo je možné v súvislosti s Božím slovom. Náboženské úkony dobrého kresťana sa nemôžu obmedziť len na vonkajšie úkony zbožnosti. Naopak, ony nás vedú k širšiemu horizontu, ktorý vylíčil evanjelista Matúš v stati o poslednom súde. Náboženskými úkonmi dobrého kresťana sú hľadanie a plnenie Božej vôle, modlitba a práca na budovaní jeho kráľovstva.

28. Panna Mária Matka a Učiteľka

Mnohé skupiny Saleziánskej rodiny majú vzťah k Panne Márii vyjadrený už v samotnom úradne uznanom názve: Mária, Nepoškvrnená Mária, Mária Pomocnica, Mária Kráľovná, Máriino Srdce.

Don Bosco sa už od svojho detstva, od prvého sna z deviateho roku, obracal na Pannu Máriu ako na Matku a Učiteľku, lebo tak mu ju označila vznešená osobnosť vo sne.

Vo svojej prvej výchovnej skúsenosti, keď sa zapojil do života svojej miestnej cirkvi, spojil svoje dielo s Pannou Máriou Tešiteľkou (Consolata). Potrebám "chudobných a ohrozených" mladíkov naozaj zodpovedalo: cítiť, že ich ochraňuje Matka Tešiteľka.

Keď natrvalo zhromaždil chlapcov na Valdoccu, s jednotným plánom výchovy a evanjelizácie, a prežíval so všeobecnou Cirkvou duchovný moment vyhlásenia vieroučnej pravdy Nepoškvrneného počatia Panny Márie, predložil im obraz Panny Márie Nepoškvrnenej. Don Boscovi sa zdala byť účinnejšou vychovávateľkou pre mladíkov, ktorí museli prekonať ťažkosti vo svojom ľudskom a kresťanskom raste.

Konečne, ako zakladateľ apoštolskej rodiny, zapojenej do výchovy a evanjelizácie mladých a chudobných, ktorý videl, že v jeho živote "všetko urobila Panna Mária", ktorá mu v pravú chvíľu prichádzala na pomoc, rozhodol sa šíriť úctu k Panne Márii pod titulom Pomocnice kresťanov. Pri pozorovaní obrazu, ktorý chcel mať don Bosco v bazilike, a pri čítaní popisu, ktorý predložil maliarovi na zrealizovanie svojho plánu, Panna Mária Pomocnica sa javí vo svojom tajomstve Matky Cirkvi a vo svojej úlohe vychovávateľky a mocnej Pomocnice.

5. HLAVA

FORMOVANIE K APOŠTOLSKÉMU POSLANIU

29. Pracovať v spoločenstve

Spoločenstvo je prvé a základné apoštolské dielo. Apoštoli nech sa pripravujú na poslanie, na ktorom majú účasť aj iní pracovníci. Byť osamotení v tomto okruhu znamená vystavovať sa nebezpečenstvu zlyhania. Treba pestovať prijaté dary, aby rástli a zveľaďovali sa. Je však nevyhnutné vedieť spájať perspektívy a plány.

Každá rodina je takýmto spoločenstvom, keď sa jej darí svorne žiť a organizovať sa ako organický celok. Rovnakým spôsobom sme boli spolu povolani a spolu sme aj poslaní. Odlíšnosti a originality sa nerušia, naopak, podporujú sa a upevňujú.

Rozptyľovanie apoštolských síl a individualizmus v konaní dobra redujú evanjeliové svedectvo a operatívnu účinnosť.

V Saleziánskej rodine sú pre spoločnú prácu k dispozícii kňazi a laici, rehoľníci a zasvätení, muži a ženy, mladí a dospelí. Každý sa má naučiť vyznať sa v mnohorakosti vzťahov, bratsky ich budovať a dávať priestor charizmám ostatných. Dobro mladíkov a ľudových vrstiev je vyšší a prednejší záujem ako starosti o rast a vzhľad jednotlivých skupín.

30. Spoločne sa formovať

V saleziánskom živote je kritériom: robiť zo skúseností obsah formácie. I keď uznávame, že existujú mnohé ďalšie možné horizonty, naznačíme tu dve úrovne spoločnej formácie.

. Úroveň teoretická. 1 - Naučiť sa **spoločne myslieť**, aby sme nezredukovali skutočnosť na vlastné stanovisko.

Čiže: - prekonať egoizmus a individualizmus v organizovaní činnosti; - premáhať strach z toho, že sa musíme konfrontovať a deliť; - pozerat' skôr na dobro adresátov, ako na vlastný úspech; - odpútať sa od seba, aby sme sa sústredili na druhých.

2 - Organizovať sa, aby sme pracovali spoločne. Čiže: - rozličné skupiny Saleziánskej rodiny majú preberať úlohu praktickej aplikácie toho, čo obsahuje táto *Charta poslania*. Čiže: - spolu sa schádzať; - uvažovať najmä o dobre chlapcov, dievčat a ľudí; - nájsť podľa možnosti dajaké spoločné pole pre významný výchovný a apoštolský zásah.

. Úroveň praktická. Naznačené aktivity, ktoré tu uvádzame, sú vzorové. Život je oveľa bohatší. Tvorivosť je opäť vzácnym ovocím vernosti don Boscovi. Už tradične sa na mnohých

miestach spolu prežívajú: - duchovné cvičenia, - školské tábory, - duchovné obnovy, - animátorske školy, - školy apoštolskej modlitby, - dni uvažovania ...

31. Zaujímať sa o osobné a sociálne súvislosti mladých.

Apoštolské poslanie spočíva v schopnosti dostať sa k srdcu osôb a k podstate ich každodennej skúsenosti, v uznaní naliehavých potrieb rozličných kultúrnych a sociálnych kontextov. *"Milujte to, čo majú radi mladí, aby sa mladí naučili milovať to, čo milujeme my!"*, opakuje aj dnes don Bosco.

Lásku nemožno nikdy hodnotiť ani prežívať ako nástroj, na zmocnenie sa osoby a jej vtiahnutie do vlastného sveta. Naopak, je to výstižný postoj Pána, ktorý sa stáva človekom, miluje ľudské skutočnosti, zapája sa ako dynamická sila do dejín osôb a sveta, a podnecuje ich k celkovému završeniu.

Od apoštola sa žiada schopnosť prispôbovať sa. Zbavovať sa daktorých úsudkov a predsudkov, prekonávať citlivosť na vlastnú osobu a prijímať všetkých ostatných, zaujímať sa o problémy, perspektívy a očakávania mladých i dospelých ... To znamená realizovať inkulturáciu, ktorú Cirkev požaduje dnes od všetkých misionárov.

32. Osvojiť si metodologiu spolupráce.

Výchovná a apoštolská činnosť má svoje interné zákony, ktoré treba rešpektovať, zvlášť keď je k účasti na nej povolaných veľa pracovníkov. Naučiť sa v praxi uplatňovať tieto zákony je podstatnou súčasťou formačného obdobia členov rozličných skupín.

. Prvým je **zákon koordinácie**. Postupné zblížovanie síl z hľadiska konkrétneho cieľa nie je nikdy automatickým faktom. Vyžaduje sa predvídať ho a plánovať. Pre účinné koordinovanie má každý presne poznať: - problém, ktorý sa mieni riešiť, - konkrétne možnosti, ktoré existujú pre kvalitný zásah, - vôľa dávať a prijímať.

. Druhým je **zákon vzájomnosti**. Dávanie a prijímanie sa nemá chápať jednosmerne: akoby niektorí boli povolaní vždy dávať a iní vždy prijímať. Vzájomnosť je - prijímanie daru druhého, - uznávanie hodnoty druhého, - poskytovanie kompetentnej spolupráce.

. Tretím je **zákon spoločnej zodpovednosti**. Dôsledok dvoch predchádzajúcich zákonov je daný schopnosťou prevziať základnú zodpovednosť a plniť ju.

Prevzatie apoštolskej zodpovednosti nikdy nie je formou vlastníctva. Je vždy službou Božiemu kráľovstvu. Znamená to uznávať zodpovednosť druhého a dávať priestor všetkým, aby mali aktívnu účasť na plnení spoločného plánu.

33. Špecifická úloha kňaza formátora.

Druhý vatikánsky koncil predstavuje kňazov ako vodcov a vychovávateľov Božieho ľudu. Píše: *"Málo osožia ceremónie, čo ako pekné alebo organizácie, čo ako prekvitajúce, ak nie sú spôsobilé vychovávať ľudí ku kresťanskej zrelosti".*⁷ A toto tvrdenie zdôvodňuje: *"Kňazom, ako vychovávateľom vo viere, pripadá starať sa osobne alebo prostredníctvom iných, aby sa jednotliví veriaci viedli v Duchu Svätom k zveľad'ovaniu svojho povolania podľa evanjelia, k úprimnej a činorodej láske a k slobode, ktorou nás Kristus oslobodil".*⁸

Saleziansky kňaz je takto povolaný k svojim najvýznamnejším zodpovednostiam na úseku formovania. Božie slovo, sviatosti a zvlášť Eucharistia, služba jednoty a lásky predstavujú najväčší poklad Cirkvi. Voľným tlmočením jedného z koncilových výrokov možno povedať,

že nie je možné duchovne formovať dajakú apoštolskú rodinu, keby nemala svoje korene a svoj stredobod v slávení najsvätejšej Eucharistie, z ktorej má preto čerpať podnety každá výchova, smerujúca k formovaniu rodinného ducha.⁹

Skupiny Saleziánskej rodiny mali vždy na zreteli túto formačnú požiadavku a znovu ju zdôrazňujú prostredníctvom tohto dokumentu.

6. HLAVA

SPOLOČENSTVO V SALEZIÁNSKOM APOŠTOLSKOM POSLANÍ

34. Horizonty pastoračného spoločenstva v Saleziánskej rodine.

Prvoradým je spoločenstvo v **názore** na dva prvky: . na význam apoštolského poslania a . na uvedomovanie si určitej priority vnútri širokého apoštolského poľa, ktoré nám zanechal don Bosco.

Poslanie, v našej reči Saleziánskej rodiny, **špecifikuje** a **určuje** séria názvov, ako: - adresáti, ku ktorým sa dostávame v apoštolskej činnosti, - všeobecné a zvláštne obsahy našich zásahov, - duch, ktorý povzbudzuje činnosť a pastoračné rozhodnutia, - zvláštne a originálne oblasti, ktoré sa programujú, - štruktúry a diela, ktoré vyjadrujú, podporujú a dávajú konkrétnu tvár pastoračnej prítomnosti a činnosti, - výchovné a rodinné ovzdušie, ktoré sa utvára v aktivitách.

Poslaním pre nás teda nie je len materiálna činnosť.

Okrem toho, Saleziánska rodina má jasné a presvedčené **vedomie**, že - mladíci, najmä tí, čo sú vo väčšej núde, a ľudové vrstvy sú prednostnou časťou saleziánskeho apoštolského dedičstva; - výchovná a pastoračná prítomnosť medzi adresátmi, ktorých Duch Svätý zveruje našej starostlivosti, je významnou súčasťou saleziánskej charizmy.

35. Spoločenstvo v pastoračnej autonómii.

Apoštolské spoločenstvo treba chápať ako posilnenie originality a autonómie každého, v bratskom rodinnom spoločenstve.

1. Potvrdzujeme **autonómiu** skupín. Myslíme tu nielen na autonómiu duchovnú, ale aj apoštolskú. Nejde totiž o uniformnosť činnosti všetkých: aby všetci robili to isté! Nesleduje sa tu ani vyrovnávanie odlišností, pri vzniku pastoračných rozpakov a neistôt: keď všetci robia všetko! Sleduje sa koordinovanie darov, pri ktorom každý zladuje vlastnú činnosť s celým projektom. Každý má mať svoj okruh! Skupiny nie sú medzi sebou totožné, ani čo do duchovnej fyzionómie, ani čo do konkrétnej apoštolskej schopnosti.

2. Za dôležitú pokladáme **originalitu** každej skupiny. Bohatstvo saleziánskej charizmy sa javí úplnejšie a prítlačivejšie, keď sa na celku zúčastňujú charakteristiky každej skupiny.

Zložitosť dnešného výchovného diania a integrálny rast chlapca a dievčaťa povzbudzujú k tvorivosti a súčasne k zblížovaniu. Mladí majú právo na to, aby mohli využívať špecifickú službu každej skupiny. Je to jednoducho bohatstvo Cirkvi.

O spoločenstvo v autonómii sa treba snažiť, aby sme boli úspešní v činnosti a zveľadovaní síl, ktoré pracujú pre dobro mládeže.

36. Ciele pastoračného spoločenstva.

Skupiny sú povolane šíriť spolu s hodnotami evanjelia Pána Ježiša aj charakteristické črty saleziánskej charizmy. Tie patria celej Rodine. Nemôžu byť preto záujmom len niektorých

skupín. Všetci, aj jednotliví členovia, sú v prvej osobe zodpovední za animovanie a rozvíjanie prijatého duchovného dedičstva.

Všetci teda, na rozličných miestach našej práce a v rozličných kultúrnych kontextoch, kde nás život postavil, preberáme zodpovednosť: . za **výchovnú činnosť** v dnešnom kontexte. Pomáhame špeciálnym spôsobom poznávať slabosť a silu, ktoré sú vo výchove mladých; . za **preventívny systém**. Rozum, náboženstvo a láskavosť sú ešte azda viac ako včera nutnými oporami pre ľudskejšiu spoločnosť, primeranými novým generáciám; . za **saleziánskeho ducha**. Saleziánsky humanizmus s úctou k najjednoduchšej a najchudobnejšej osobe, s dôverou v jej trvalý rast, keď ju sprevádza vychovávateľ; s povzbudzovaním všetkých tých, čo hľadajú v živote dajaký zmysel, je predpokladom pre novú civilizáciu lásky; . za **saleziánske hnutie**. Rozšírila sa potreba združovať sa okolo významných skutočností pre toho kto ich vykonáva i pre toho, kto ich prijíma. Don Bosco zapájal do svojho výchovného plánu mnohých a na všetkých úrovniach požadoval, aby sa venovala pozornosť jeho chlapcom.

Rozsiahle saleziánske hnutie a spájanie mnohých síl sú užitočnou ponukou pre všetkých.

37. Organizovanie apoštolského života.

Tento dokument teraz čaká faktická skúška. V miestnych skupinách sa prečítajú rozličné časti textu, aby sa spolu skúmalo možné operatívne uplatnenie.

Každá skupina v príprave vlastných programov nech uvažuje o aspekte možnej spolupráce a spoluzodpovednosti.

O spolupráci a spoluzodpovednosti sa môže uvažovať: . medzi dvomi alebo viacerými skupinami, ktoré cítia požiadavku a naliehavú potrebu spoločne pracovať v prospech adresátov určitej oblasti; . medzi všetkými skupinami, ktoré žijú a pôsobia na tom istom teritóriu, keď sa vidí jej užitočnosť a apoštolská účinnosť.

Nech nikdy nechýba intenzívna komunikácia medzi skupinami, lebo tá je predpokladom pre dosiahnutie apoštolskej spoluzodpovednosti.

DOSLOV

38. Na chválu Najsvätejšej Trojice

"Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi, máš ty, Bože Otče všemohúci, v jednote s Duchom Svätým všetku úctu a slávu po všetky veky vekov". Každý deň, ako uvedomelí a angažovaní veriaci, obnovujeme v Eucharistii vieru v Božie účinkovanie a vyjadrujeme mu svoju chválu.

Saleziánska rodina znovu potvrdzuje vedomie, že žije a pracuje v Cirkvi, a poskytuje svoj skromný ale originálny prínos, aby *"sa posvätilo jeho meno, prišlo jeho kráľovstvo a plnila sa jeho vôľa"*.

Duchovná príprava na tretie tisícročie, ktorú si želala a ktorú viedla Cirkev, naznačila všetkým kresťanom pravý život: ten ktorý vychádza od Otca, zjavuje sa v Synovi a udržuje ho Duch Svätý.

Vracat' sa k trojičnému koreňu znamená uvedomovať si naliehavosť spoločenstva a apoštolského poslania, aby sa rozširoval okruh synovstva a bratstva.

Veríme v Božiu lásku, preto ju radi šírimo.

Rím, 25. novembra 2000

Poznámky

¹ Kard. Anastasio Ballestrero, Don Bosco prete per i giovani. Editrice ELLE DI CI, 1987, str. 37. ² Ján Pavol II. Posynodálna Apoštolská exhortácia, Christifideles Laici, č. 38. ³ Posolstvo ženám, 8.decembra 1965. ⁴ Druhý Vatikánsky Koncil, Gaudium et Spes, č. 75. ⁵ Christifideles Laici, č. 42. ⁶ Porov. 1 Kor 1,25. ⁷ Presbyterorum Ordinis, č. 6. ⁸ Tamtiež ⁹ PO, č.6.

ÚRADNE UZNANÉ SKUPINY SALEZIÁNSKEJ RODINY

1. Saleziánska Spoločnosť Svätého Františka Saleského Saleziáni Don Bosca - SDB

Direzione Generale Opere Don Bosco Via Della Pisana 1111 00163 Roma RM ITALIA

2. Inštitút Dcér Panny Márie Pomocnice FMA

Direzione Generale Via Dell Ateneo Salesiano 81 00139 Roma RM ITALIA

3. Združenie Saleziánskych Spolupracovníkov CC SS

Cooperatori Salesiani Via Della Pisana 1111 00163 Roma RM ITALIA

4. Don Boscove Dobrovoľníčky VDB

Istituto Secolare VDB Via Aureliana 53 00187 Roma RM ITALIA

5. Svetová Konfederácia Don Boscových bývalých chovancov (-iek) EX.DB

Confederazione Mondiale Degli Exallievi/e di Don Bosco Via Della Pisana 1111 00163 Roma RM ITALIA

6. Sestry Panny Márie Nepoškvrnenej SMI

Sisters Of Mary Immaculate Krishnagar 741 101 Nadia Dt. W.Bengal INDIA

7. Dcéry Najsvätejších Srdc Ježiša a Márie HH SS CC

Calle 15,n 45-39 Apdo,50113 Santa Fé de Bogotá COLOMBIA **8. Saleziánske Služobné Sestry Najsv. Srdca Ježišovho**

Salesiane Oblate del Sacro Cuore di Gesù Via Ciaccia 20 00019 Tivoli RM ITALIA

9. Apoštolky Svätej Rodiny ASF

Apostole della Sacra Famiglia stituto Leone XIII Via Elenuccia 15 98100 Messina ME ITALIA

10. Charitné Sestry z Miyazaki Suore della Carità di Miyazaki CSM

20 - 5 Igusa 4 - Chome Suginami.ku Tokyo 167 GIAPPONE

11. Misijné Sestry Panny Márie Pomocnice Suore Missionarie Di Maria Ausiliatrice MSMHC

Little Flower Convent Hatigaon Dispur 781006 Guwahati Assam INDIA

12. Dcéry Božského Spasiteľa Figlie del Divin Salvatore

Santo Domingo - Dep.S.Vincente El Salvador CENTRO AMERICA

13. Sestry Služobníčky Nepoškvrneného Srdca Panny Márie Suore Ancelle del Cuore Immacolato di Maria SIHM

230/2 Phetchakasem Rd Hua Hin, Prachuabkirikham 77100 THAILAND

14. Bývalé/i chovanky/ci Dcér Panny Márie Pomocnice EX-FMA

Confederazione mondiale Exallieve/i delle FMA Via dell'Ateneo Salesiano 81 00139 Rona RM ITALIA

15. Sestry Ježiša Mladíka Suore di Gesù Adolescente IJA

Rua Antonio Maria Coelho 1583 Cx. Postal 334 79002 - 221 Campo Grande / Ms BRASIL

16. Združenie Saleziánskych Dám Associazione Dame Salesiane ADS

Presidenta Internacional Damas Salesianas Av.San Felipe - Edif. Don Bosco La Castellana Caracas 1060 VENEZUELA

17. Združenie Panny Márie Pomocnice ADMA

Presidente Associazione di Maria Ausiliatrice Via Maria Ausiliatrice 32 10152 Torino TO ITALIA

18. Dobrovoľníci s Don Boscom VolontariCDB

Via della Pisana 1111 00163 Roma RM ITALIA

19. Dcéry Kráľovského Majestátu Panny Márie Nepoškvrnenej Figlie della Regalita di Maria Immacolata DQM

1846 Soi Phra mae Mary Chan Rd. Sathorn Bangkok 10120 THAILAND

20. Svedkovia Vzkrieseného 2000 TR2000

Via S. Andrea 1/g 80063 Piano di Sorrentino NA ITALIA

21. Kongregácia Sv. Michala Archanjela CSMA

al. M.J.Pilsudskiego 248/252,05-261 MARKI - STRUGA POLONIA